

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Parkbos van het landhuis Les Ormes

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Parkbos van het landhuis Les Ormes

Titel:	Parkbos van het landhuis Les Ormes
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Dilbeek
Deelgemeente:	Dilbeek
Bron:	Schepping: 2014-11-19 Bijwerken: 2018-10-18 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134719
Coördinaten:	Breedte: 4.28002788786 Lengte: 50.8614277484

Primaire tekst

Landschappelijk 'lustbos' met onregelmatig gevormde vijver, vermoedelijk aangelegd rond 1800 naast een bestaand buitenhuis (sterk verbouwd), oorspronkelijk 51,5 are, nadien uitgebreid tot bijna één hectare.

Het landhuis in het gehucht Kattedroek, in het dal van de Molenbeek die de grens vormt met Sint-Agatha-Berchem, is minstens twee en een halve eeuw oud. De karakteristieke opkamer – tot circa 1800 een courante manier om ook in vochtige gebieden zoiets als een kelder ('neerkamer') te bouwen – overleefde de diverse verbouwingen. Op de Ferrariskaart (1771-1775) wordt een huis – waarschijnlijk een buitenhuis of 'huis van plaisantie' – afgebeeld aan de rand van een omgrachte, in vierkante perken ingedeelde tuin (moes- of siertuin, of een combinatie van beide). In 1830, bij de opstelling van het Primitief kadaster, vormt het de kern van een goed van bijna twee hectare, eigendom van baron Martin Powis (vermoedelijk Martin-Ghislain Powis de Westmalle, 1771-1835). De ringgracht en regelmatige tuinindeling hebben plaats gemaakt voor een 'lustvijver' (perceel nummer 26) met twee lobben, omringd door een 'lustbosch' (nummer 27), die samen een lusttuin vormen van een 51,5 are. Bij het eigendom hoorde nog een tweede gebouw (nummer 96), mogelijk een kleine hoeve, met een eigen tuinperceel (nummer 95).

De vorm van de vijver laat vermoeden dat het om een vroege landschappelijke tuin gaat, bescheiden maar onmiskenbaar. De term lustbos spreekt voor zichzelf. De twee vingervormige lobben (nu gedempt) aan de oostzijde van de vijver waren waarschijnlijk toe- en afvoerkanalen voor het water van de Molenbeek. De verspreide rotsblokken langs de noordelijke afvoerarm zijn mogelijk relictten van een pittoreske cascade. Dit parkje lag aan de achterzijde (noordzijde) van het landhuis. Een moestuin (nummer 29) van 42 are besloeg de ruimte tussen de straat en het huis. De door het Primitief kadaster weergegeven situatie is tot op het detail herkenbaar op de 19de-eeuwse stafkaarten (1877, 1891) en is zelfs nu nog grotendeels aanwezig.

Het huis onderging diverse verbouwingen. De meest ingrijpende vond plaats onder de familie Vanderhaegen vlak vóór en na de Tweede Wereldoorlog, waardoor de bebouwde oppervlakte en het volume nagenoeg verdubbelden tot het huidige complexe gebouw, dat vooral aan de straatzijde nog steeds zijn 17de- of 18de-eeuwse oorsprong verraadt. De gefiguurzaagde windborden langs de dakranden van één van de zijgevels en het fraaie poorthek in de zuidoosthoek werden vermoedelijk aangebracht rond 1880. Op de rechter hekpijler staat de naam '*Les Ormes*' in een arduinen cartouche gebeiteld. De naam verwijst ongetwijfeld naar het overwicht dat deze bomen gehad moeten hebben vóór het uitbreken van de iepenziekte tijdens het interbellum. Dit verklaart misschien waarom er, op één of twee bruine beuken (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') na, geen 19de-eeuwse bomen meer aanwezig zijn. De huidige beplanting – groene en bruine beuk, zomereik (*Quercus robur*), Amerikaanse eik (*Quercus rubra*), moeraseik (*Quercus palustris*), plataan (*Platanus x hispanica*), zilversdoorn (*Acer saccharinum*), witte paardekastanje (*Aesculus hippocastanum*)... – dateert grotendeels van na de Eerste Wereldoorlog. Dankzij de veelvuldige opslag – vooral van

gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus*) – is de term lustbos meer dan ooit van toepassing. De moestuin tussen het huis en de straat is sinds lang verdwenen en heeft plaats geruimd voor een rechthoekig gazon en – tegen de straat aan – een gemengde hoogstammige beplanting.

(21e année), Bruxelles, A. Decq, 1867, p. 226.

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2005

Titel Text: Lustbos bij Les Ormes

Grafische documenten

Dilbeek Kattebroekstraat 306 (Kennes, Hilde, 23-04-2010, ©Vlaamse Gemeenschap)

Het landhuis 'Les Ormes' van over de vijver in het 'lustbos' (Deneef, Roger, 10-06-2004, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oude kadastrale 212 legger Dilbeek, art. 254.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oude kadastrale legger 212A Dilbeek, art. 1771 en 2724.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschetsen Dilbeek 1883/24, 1916/23, 1931/14, 1939/6 en 1946/8.

DE STEIN D'ALTENSTEIN I., *Annuaire de la noblesse belge*, (21e année), Bruxelles, A. Decq, 1867, p. 226.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/127008>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/206890>

Beknopte karakterisering

Datering: vierde kwart 18de eeuw

Typologie: hekken, hekpijlers, landhuizen, parkbossen, vijvers